

COLORES 1 – přehled gramatiky

V přehledu jsou uvedeny pouze gramatické jevy probrané v učebnici.

1. Podstatná jména

a) Rod

Španělština rozlišuje pouze podstatná jména rodu mužského (m) a rodu ženského (f).

b) Množné číslo

U podstatných jmen **zakončených na samohlásku** tvoříme množné číslo připojením koncovky **-s**:

U podstatných jmen **zakončených na souhlásku** tvoříme množné číslo připojením koncovky **-es**:

c) Člen

	Rod mužský		Rod ženský	
	č. jednotné	č. množné	č. jednotné	č. množné
Člen určitý	el	los	la	las
Člen neurčitý	un	una	--	--

unos, unas v množném čísle se používá ve významu *několik*

d) Skloňování

Pádové skloňování jako v češtině ve španělštině neexistuje. **Vztahy mezi větnými členy se vyjadřují pomocí předložek.**

Český pád	předložka	příklad
1. nominativ	-	el señor, la casa
2. genitiv	de	del señor, de la casa
3. dativ	a	al señor, a la casa
4. akuzativ	a/-	al señor, la casa
5. vokativ	oslovení bez členu	señor
6. lokál	en (v), de (o)	en casa, del señor
7. instrumentál	por, con	con el señor, por la casa

Ve 4. pádě se používá předložka **a** u životných podstatných jmen se členem určitým (v obou rodech), pokud se předmět nevztahuje ke slovesu **tener**.

Předložka **de** splývá se členem el: de + el = **del**

Předložka **a** splývá se členem el: a + el = **al**

2. Přídavná jména

a) Rod

Přídavná jména jsou rodu mužského a ženského a jejich rod a číslo se musí shodovat s řídicím podstatným jménem.

b) Číslo

U přídavných jmen zakončených **na samohlásku** tvoříme množné číslo připojením koncovky **-s**:

U přídavných jmen zakončených **na souhlásku** tvoříme množné číslo připojením koncovky **-es**:

c) Přechylování

Koncovka	Rod mužský	Rod ženský
- o / -a	simpático	simpática
- or / ora	trabajador	trabajadora
- e / - e	amable	amable
souhláska / souhláska	azul	azul

Názvy národností přibírají v rodě ženském vždy koncovku **-a**:
español – española

d) Postavení

Základní postavení přídavného jména je za podstatným jménem, používá se tedy pořadí **člen – podstatné jméno – přídavné jméno**: un libro interesante.

Před podstatným jménem se obvykle používají přídavná jména, která v češtině patří k jiným slovním druhům (číslovky jako *tres, veinte, segundo*, zájmena neurčitá jako *alguno, ninguno, todos*, příslovce jako *mucho, poco, demasiado*), dále přídavná jména, která chceme zdůraznit (*un importante hecho*), a přídavná jména označující typické vlastnosti (*la blanca nieve*).

e) Stupňování

Opisem:

bonito	más bonito	el más bonito
--------	------------	---------------

Nepravidelně:

bueno	mejor	el mejor
malo	peor	el peor
grande	mayor	el mayor
pequeño	menor	el menor
alto	superior	el superior
bajo	inferior	el inferior

Přídavná jména *grande, pequeño, alto, bajo* lze stupňovat **pravidelně** (más grande, el más grande) **i nepravidelně**, *bueno a malo* pouze **nepravidelně**.

3. Zájmena

a) Zájmena osobní

osoba	číslo jednotné	osoba	číslo množné	
1	yo	1	nosotros	nosotras
2	tú	2	vosotros	vosotras
3	él	3	ellos	ellas
3	usted	3	ustedes	

Kromě **yo, tú, usted** a **ustedes** se rozlišuje rod mužský a ženský.
Zájmena **usted, ustedes** se používají při **vykání**.

Skloňování osobních zájmen

zájmeno	Předmět nepřímý (3. pád)	Předmět přímý (4. pád)
yo	me	me
tú	te	te
él / usted	le	lo (le)
ella / usted	le	la
nosotros / nosotras	nos	nos
vosotros / vosotras	os	os
ellos / ustedes	les	los (les)
ellas / ustedes	les	las

Tvary **le, les** ve 4. pádě rodu mužského se používají, pokud zájmeno zastupuje živou bytost.

U podstatných jmen neživotných se používá **lo, los**.

Pokud se sejdou v jedné větě oba předměty, vždy se klade **nejprve zájmeno pro 3. pád**, těsně za ním **zájmeno pro 4. pád**.

Zájmeno **le, les** se mění na **se**, pokud následuje *le, lo, la, les, los, las*.

Ve větě stojí **zájmena** vždy těsně **před časovaným slovesem**, s **výjimkou** infinitivu, rozkazu kladného a gerundia, kde se dávají za sloveso a píší se s ním dohromady.

b) Zájmena přivlastňovací

mi	mis	nuestro / nuestra	nuestros / nuestras
tu	tus	vuestro / vuestra	vuestros / vuestras
su	sus	su	sus

Zájmena přivlastňovací nesamostatná nahrazují určitý člen u podstatného jména. Všechna zájmena se musejí shodovat s číslem přivlastňovaného podstatného jména, **nuestro** a **vuestro** i v rodě.

c) Zájmena ukazovací

m	este / estos	ese / esos	aquel / aquellos
f	esta / estas	esa / esas	aquella / aquellas
n	esto	eso	aquello

Zájmena pro rod střední se používají jen jako odkaz na složitou myšlenku, kterou nelze vyjádřit jedním slovem.

Zájmeno **este** označuje osoby a věci nejbližší k mluvčímu nebo vztah k přítomnosti.

Zájmeno **ese** označuje osoby a věci nejbližší k oslovenému nebo vztah k budoucnosti.

Zájmeno **aquel** označuje vzdálené osoby a věci nebo minulost.

4. Slovesa

a) Časování pravidelných sloves

Přítomný čas:

Slovesa na -ar: hablar		Slovesa na -er: comer		Slovesa na -ir: vivir	
hablo	hablamos	como	comemos	vivo	vivimos
hablas	habláis	comes	coméis	vives	vivís
habla	hablan	come	comen	vive	viven

Pro vykání se používá 3. osoba příslušného čísla a zájmeno **usted / ustedes**.

Zápor se tvoří zápornkou **no** před slovesem a píše se zvlášť.

Zvratná slovesa:

lavarse	
me lavo	nos lavamos
te lavas	os laváis
se lava	se lavan

Pro postavení zvrtných zájmen platí stejné pravidlo jako pro postavení zájmen osobních.

Příčestí minulé (trpné)

Slovesa na -ar	Slovesa na -er	Slovesa na -ir
hablado	comido	vivido

Minulý čas složený (préterito perfecto)

Pomocné sloveso haber + příčestí min.	
he hablado	hemos hablado
has hablado	habéis hablado
ha hablado	han hablado

U všech tří tříd sloves se tvoří stejně. Příčestí jako součást složeného slovesného tvaru nemění rod ani číslo. Používá se pro minulé děje, které nějakým způsobem zasahují do přítomnosti. (vlastní děj ještě neskončil, přetrvávají jeho důsledky nebo neskončilo období, kdy se odehrává).

Minulý čas jednoduchý (préterito indefinido)

Slovesa na -ar: hablar		Slovesa na -er: comer		Slovesa na -ir: vivir	
hablé	hablamos	comí	comimos	viví	vivimos
hablaste	hablasteis	comiste	comisteis	viviste	vivisteis
habló	hablaron	comió	comieron	vivió	vivieron

Používá se pro uzavřené minulé děje, které se odehrály jednou a skončily bez vztahu k přítomnosti.

Beprostřední minulost – vazba acabar de + infinitiv

Pomocné sloveso acabar + de + infinitiv	
acabo de hablar	acabamos de hablar
acabas de hablar	acabáis de hablar
acaba de hablar	acaban de hablar

Používá se pro uzavřené minulé děje, které se odehrály bezprostředně před přítomností.

Budoucí čas – vazba ir a + infinitiv

Pomocné sloveso ir + a + infinitiv	
voy a hablar	vamos a hablar
vas a hablar	vais a hablar
va a hablar	van a hablar

Používá se zejména pro děje, které mají nastat v blízké budoucnosti.

Gerundium

hablando	comiendo	viviendo
----------	----------	----------

Gerundium je neurčitý tvar slovesa a nevyjadřuje osobu ani číslo. Používá se jako obdoba českého přechodníku, ke zkrácení vedlejších vět podmínkových nebo způsobových, jejichž děj probíhá současně s dějem věty hlavní, a v některých ustálených vazbách.

Vazba **estar** + **gerundium**

Pomocné sloveso estar + gerundium	
estoy hablando	estamos hablando
estás hablando	estáis hablando
está hablando	están hablando

Používá se pro vyjádření právě probíhajících dějů.

b) Časování probraných nepravidelných sloves

Gramatická pravidla pro použití nepravidelných sloves jsou stejná jako u sloves pravidelných. Tvary neuvedené v přehledu jsou pravidelné.

DAR

Přítomný čas		Préterito indefinido	
doy	damos	di	dimos
das	dais	diste	disteis
da	dan	dio	dieron

Příčestí: dado

Gerundium: dando

DECIR

Přítomný čas		Préterito indefinido	
digo	decimos	dije	dijimos
dices	decís	dijiste	dijisteis
dice	dicen	dijo	dijeron

Příčestí: dicho

Gerundium: diciendo

ESTAR

Přítomný čas		Préterito indefinido	
estoy	estamos	estuve	estuvimos
estás	estáis	estuviste	estuvisteis
está	están	estuvo	estuvieron

Příčestí: estado

Gerundium: estando

HACER

Přítomný čas		Préterito indefinido	
hago	hacemos	hice	hicimos
haces	hacéis	hiciste	hicisteis
hace	hacen	hizo	hicieron

Příčestí: hecho

Gerundium: haciendo

HAY

Přítomný čas		Préterito indefinido	
hay		hubo	

Příčestí: habido

IR

Přítomný čas		Préterito indefinido	
voy	vamos	fui	fuimos
vas	vais	fuiste	fuisteis
va	van	fue	fueron

*Přičestí: ido**Gerundium: yendo***PODER**

Přítomný čas		Préterito indefinido	
puedo	podemos	pude	podimos
puedes	podéis	podiste	podisteis
puede	pueden	pudo	pusieron

*Přičestí: podido**Gerundium: pudiendo***PONER**

Přítomný čas		Préterito indefinido	
pongo	ponemos	puse	pusimos
pones	ponéis	pusiste	pusisteis
pone	ponen	puso	pusieron

*Přičestí: puesto**Gerundium: poniendo***QUERER**

Přítomný čas		Préterito indefinido	
quiero	queremos	quise	quisimos
quieres	queréis	quisiste	quisisteis
quiere	quieren	quiso	quisieron

*Přičestí: querido**Gerundium: queriendo***SABER**

Přítomný čas		Préterito indefinido	
sé	sabemos	supe	supimos
sabes	sabéis	supiste	supisteis
sabe	saben	supo	supieron

*Přičestí: sabido**Gerundium: sabiendo***SALIR**

Přítomný čas		Préterito indefinido	
salgo	salimos	salí	salimos
sales	salís	saliste	salisteis
sale	salen	salió	salieron

*Přičestí: salido**Gerundium: saliendo*

SER

Přítomný čas		Préterito indefinido	
soy	somos	fui	fuimos
eres	sois	fuiste	fuisteis
es	son	fue	fueron

*Přičestí: sido**Gerundium: siengo***TENER**

Přítomný čas		Préterito indefinido	
tengo	tenemos	tuve	tuvimos
tienes	tenéis	tuviste	tuvisteis
tiene	tienen	tuvo	tuvieron

*Přičestí: tenido**Gerundium: teniendo***VENIR**

Přítomný čas		Préterito indefinido	
vengo	venimos	vine	vinimos
vienes	venís	viniste	vinisteis
viene	vienen	vino	vinieron

*Přičestí: venido**Gerundium: viniendo***VER**

Přítomný čas		Préterito indefinido	
veo	vemos	vi	vimos
ves	veis	viste	visteis
ve	ven	vio	vieron

*Přičestí: visto**Gerundium: viendo*Slovesa s dvojháskou pod přízvukem (**e – ie – i**)**SENTIR**

Přítomný čas		Préterito indefinido	
siento	sentimos	sentí	sentimos
sientes	sentís	sentiste	sentisteis
siente	sienten	sintió	sintieron

*Přičestí: sentido**Gerundium: sintiendo*Slovesa s dvojháskou pod přízvukem (**o – ue – u**)**DORMIR**

Přítomný čas		Préterito indefinido	
duermo	dormimos	dormí	dormimos
duermes	dormís	dormiste	dormís
duerme	duermen	durmió	durmieron

*Přičestí: dormido**Gerundium: durmiendo*

Slovesa se změnou hlásky pod přízvukem (e – i – i)

PEDIR

Přítomný čas		Préterito indefinido	
pido	pedimos	pedí	pedimos
pides	pedís	pediste	pedisteis
pide	piden	pidió	pidieron

Příčestí: pedido

Gerundium: pidiendo

Slovesa se změnou v 1. osobě:

CONOCER

Přítomný čas	
conozco	conocemos
conoces	conocéis
conoce	conocen

Pouze nepravidelné příčestí mají slovesa:

abrir – abierto

escribir – escrito

5. Příslovce

a) Tvoření:

Tvar přídavného jména v rodě ženském + přípona **-mente**

alto – alta

altamente

b) Stupňování

Opisem:

lejos	más lejos	lo más lejos
-------	-----------	--------------

Nepravidelně:

bien	mejor	lo mejor
mal	peor	lo peor
mucho	más	lo más
poco	menos	lo menos

6. Přehled nejdůležitějších předložek a použití

a	<i>3. pád</i> směr kam vyjádření času vyjádření způsobu do, k
de	<i>2. pád</i> vyjádření původu vyjádření neshodného přívlastku vyjádření vlastnictví z, od, o
en	<i>6. pád</i> místo kde v, na
hasta	až do (místně i časově)
por	původce děje, směr kudy příčina
para	účel aby
con	s
sin	bez, aniž